

Co-funded by the European Union

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ZOAC
from relief to recovery

راهینانی گهشتیاری کشتوکالی

مۆدیۆلی سییه م: خزمه تگوزاریه کانی گهشتیاری کشتوکالی

رېبهري راهینه ر

وهمشانی یه کمه | ئایاری ۲۰۲۳

ناوہ پوک

- ۳ پیشہ کی.....
- ۴ پیشہ کی خول.....
- ۴ خستہی راہنماکان.....
- ۴ تئیبینی نامادکار بیہکان.....
- ۵ سرچاوی راہنمانی گشتی.....
- ۵ سرچاوی مودیولی سنیہم.....
- ۶ بہرنامہی راہنمان.....
- ۷ مودیولی سنیہم: راژمکانی گشتوگوزاری کشتوکالی.....
- ۷ پیشہ کی مودیول.....
- ۷ یکہی یکہم: شوینی مانہوہ.....
- ۹ یکہی دووہم: خواردن و خواردنہوہ.....
- ۱۱ یکہی سنیہم: پیوہندی و خزمہتگوزاری.....
- ۱۳ یکہی چوارہم: بہرئیوہردنی مہترسییہکانی سہلامتی.....
- ۱۵ کوتابی مودیول.....

پیشہ کی

لہ لایہن و وزارت فیدرالی ئەلمانیا بۆ ھاوکاری (GIZ) کۆمپانیای دۆبجە گێسٹلشافت فور ئینتەرناشنال چوزامیناریییت ئابووری و گەشەپێدان راسپێردراوە بۆ ئەوەی لە بواری ھاوکاری جیهانی کاربکات بۆ گەشەپێدانی بەردەوام لە نزیکەی ۱۲۰ وڵاتی تازە گەشەسەندوو دا.

کاری فرە بەخشێنەرە کە لە لایەن و وزارت (PSD) پرۆژەی گەشەپێدان کەرتی تایبەت و هاندانی دامەزراندن لە عێراق، فیدرالی ئەلمانیا بۆ ھاوکاری ئابووری و پەرەپێدان راسپێردراوە، بە ھاوبەشی لە لایەن یەکییتی ئەوروپاوە پارە پێدەدرێت و ھوە جێبەجێ دەکری. (GIZ) لە لایەن

پرۆژەی گەشەپێدانی کەرتی تایبەت پالێشت لە ھەوڵە حکومییەکان دەکات بۆ ئامادەکردنی ھەلومەرجی کەشوەھوای بازرگانی و وەبەرھێنان ئاراستە کراوی گەشەکردن لە ناوھەرێست و باشووری عێراق و ھەرێمەکان کوردستان. خزمەتگوزاری راویژکاری بۆ چاکسازی ئابوورییەکان پێشکەش بە ھاوبەشی حکومییەکان دەکات و پشتگیری لە دارپشتی سیاسەت لە سەر بھەمای راستییەکان دەکات لە رێگەی پێشخستنی ھێنانە ناوھەوێ نۆینەرایەتیەکانی کەرتی تایبەت، دامەزراوە ئەکادیمیەکان و رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی لە پرۆسەکانی دارپشتی سیاسەتدا.

جگە لەوھەش، پرۆژەی پی ئیس دی پالێشتی لە دروستکردنی ھەلی دامەزراندن بۆ گەنجانی عێراق لە کەرتی تایبەتدا دەکات ، بەتایبەتی ژنان و گەراوەکان، بە پەرەپێدانی رێبازیکی تەواو و یەگرتوو، پەرەپێدانی کارامەیی کە بازاری کار دەبێژێت و رێبازیکی دامەزراندن تیکەل دەکات، سەرباری پەرەپێدانی رێکخستنی پرۆژەکان خزمەتگوزاری راویژکاری بۆ کۆمپانیای بچووک و ناوھەندەکان. بە گشتی ئەم کارە فرەبەخشێنەرە جەخت دەکات لە سەر پەرەپێدانی توانا درێژخایەنەکانی ھاوبەشیەکانی وەک وەزارەتی خۆبەدەستی و توێژینەوێ زانستی، وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی، ژوورەکان و کۆمەڵە بازرگانییەکان. گرنگی تایبەت بەو کەرتانە دەدرێت کە توانای گەشەسەندنیان بەھێزە وەک کاری بازرگانی کشتوکالی، وزە، خۆر، بەرپەرەکردنی پاشماوە و گەشتیاری، بە گرنگیدانیکی تایبەت بە بەغدا، بەسەر، دیوانیە، دیالە، ھەولێر و موصل.

گەشەپێدانی گەشتیاری کشتوکالی لە پرۆژەی ھەریمی کوردستان:

گەشتوگوزاری کشتوکالی دەرفەتیکی ناوازه دەرخستنییە بۆ پەرەپێدانی کەرتی گەل زەویە کە، فێربوون دەربارە شێوازی کشتوکالی نەریتی، و تەم خوارنە ناوخییە بە تەمەکان. رێبازیکی رەھێنان سەبارەت بە چۆنیەتی پێشکەشکردنی ئەزموونی رەسەنی گەشتیاری کشتوکالی کە سەردانکەرەکان رابکێشێت و ئابووری ناوخیی پتەو بکات. بۆ کۆمەڵگە ناوخییەکان، ئەم کەرتە لاوەکییە دەرفەتەکان بۆ پەرەپێدانی گوندەکان و ھەمەجەشەنەکردنی ئابووری دەخاتە روو. پرۆژە کە ھەولێدەدات ھاوکاری پەرەپێدانی ئەم کەرتە تازەپێگەیشتوو بەکات لەرێگەی زیادکردنی دەرفەتی بازرگانی و پەرەپێدانی توانای ناوخیی بۆ بنیاتنانی پێشەسازییەکی گەشتیاری کشتوکالی بەردەوام و گەشەسەندوو لە ھەریمی کوردستان.

بەرنامەی رەھێنان:

قوناغی یە کەم پرۆژە کە رەھێنان بە پیشە گەرەکان دەکات لە سەر زانیاری گەشتوگوزاری کشتوکالی وەک پەسپۆر. ئەم رەھێنەری داھێنانە وەک پەسپۆر ناوخیی و خالی سەرەکی کار دەکەن لە گەل ئەرکی چالا کردنی گەشتوگوزاری کشتوکالی لە ھەریمی کوردستان. لە قوناغی دووھەمدا بزنسە کشتوکالییەکان فێردەبن چون ئەزموونیکی گەشتیاری کشتوکالی لەبەرئە کراو پێشکەش بە سەردانکەرەکان بکەن، لەوانە سەردانی کێلگە، ئەزموونی چێشتلێنان، چالاکییە کۆلتوورییەکان و زۆر شتی تر. ئەم خواھەنکارە بەتوانایانە رەھێنان لە بواری گەشتوگوزاری کشتوکالی و پشتگیری رەھێنەرایەتی بەردەوام و ھەردەگرن بۆ پەرەپێدانی پلانی بازرگانی.

ئامانچى پىرۇزە كە ۳ دەرئەنجامى سەرەككىيە:

- ۱- رايونىن بىر رايونىن رايونى دايىنەرى گەشتوگوزارى كشتوكالى بىرى.
- ۲- رايونىن سەرەتايى بۇ خاوەنكارەكانى (جووتيارەكان) گەشتوگوزارە كشتوكاللىيەكان.
- ۳- پەرەپىدانى پلانى بازىرگىنى پىشكەوتوو بۇ خاوەنكارەكان و رايونىن بىر كۆمپانىيەكانى گەشتىارى كشتوكالى

پىشەكى خول

خىشتەى رايونىنەكان

خىشتەى خولەكە لە خوارەو خوارەتەرەو. ھەر دانىشتىنىك ۶ كاتىمىرە. خولەكە بە شىۋەيەكى نەرم و نىان پىشەخاوە بۇ ئەۋەى يەكەكان لە رۆزانى جىاۋازدا يان لە ماۋەى درىژتەدا پىشكەش بىرىن لە چاۋ 5 رۆزى چىر ئەگەر ئەۋە زىاتىر پىراكتىكى بىت بۇ بەشداربوۋان.

بەرنامەى رايونىن گەشتىارى كشتوكالى:

رۆزى ۵	رۆزى ۴	رۆزى ۳	رۆزى ۲	رۆزى ۱
مۆدىۋى ۵: پلاندانان و بەبازارپىردى بازىرگى	مۆدىۋى ۴: پەرەپىدانى بەرھەمىيە گەشتىارى كشتوكالى	مۆدىۋى ۳: خىزمەتگوزارى گەشتىارى كشتوكالى	مۆدىۋى ۲: ئەزمۇنەكانى گەشتىارى كشتوكالى	مۆدىۋى ۱: پىشەكى پىشەكى كۆرس

تېببىنى ئامادەكارىيەكان

پىش دەستپىكىردى رايونىنەكە، دىنبايە ئەم ئامادەكارىيەكانى خوارەو ئەنجام بەدە:

- ۱- نامىلىكەى رايونىنەر و پىنمايى رايونىنەر بخوئىنەرەو بۇ ئەۋەى دىنبايە بىت كە دەزانىت چى رايونىن دەكەيت، و چۆن رايونىن دەكەيت.
- ۲- لىكۆلىنەۋە و تىگەيشىنت ھەبى لە بەرھەمە كشتوكاللىيەكان لەۋ ھەرىمەى كە مەشق و رايونىن تىدا دەكەيت.
- ۳- لىكۆلىنەۋە لە بەرھەمەكانى گەشتوگوزارى كشتوكالى بىكە لەسەر بىنەماي بەرھەمى كشتوكالى ناۋچەكە – بىرۈكە لە ۋلاتانى دىكە ۋەربىگەر كە دەتوانىت لە رايونىنەكاندا ئامازەيان پىبىكەيت.
- ۴- بزانە ئايا ھىچ بەرھەمىيە گەشتوگوزارى كشتوكالى ھەبوۋە كە دەتوانىت ئامازەى پىبىكەيت، ھەروەھا ھەر بۆنەيەك كە پەيوەندى بە كشتوكالەۋە ھەيە ۋەك فېستىقالەكانى بەرھەم بۇ نمۇنە. فېستىقالى ھەنار.

تېببىنى ئاسانكارىيەكان

- تېببىنى: لەم مۆدىۋىلەدا سلايدىكى زۆر ھەن، بەلام زۆربەيان ۋەك نمۇنە لەسەر بىنەماي وئىنەن، بۆيە دەتوانىت بە خىرايى پىشان بىرىت.
- رايونىنەران ئازادانە لىكەندەۋەى خۇيان ھەيە بۆئەۋەى فېلىپچارت يان بۆرد بەكاربەيتىن بۇ ۋەرگرتى ۋەلامەكان ئەگەر بىانەۋىت ئەگەر نا لە كاتى گەشتوگوزارى چالاكىيەكان و فېدباكى ۋانەكان.

كاتى ديارىكراو

- ئەم مۇدىۋلە پىيويستە لە يەك رۇژدا تەواو بىكرىت: ۶ كاتژمىر راھىننى بەريەككەوتن لە گەل كاتىكى زياتر بۇ پىشووۋەكان.

سەرچاۋەكانى راھىننى گشتى

ئەم لىستەى خوارەوۋە سەرچاۋە سەرەتايىيەكانى پەيويست بۇ گەياندنى بەرنامەى گەشتوگوزارى كشتوكالى دەگرىتەوۋە. سەرچاۋە تايىبەتەكانى پىيويست بۇ ھەر يەكە و بابەتتىك لە خوارەوۋە ئامازەيان پىكراۋە.

سەرچاۋە	بر	تېيىنى	لە كۆمەنە
بەريۋەبەرايەتى ۱ گشتى			
رېيەرى راھىنەر	۱		
رېنمايى راھىنەر			
تۆمارى ئامادەبوون	۱		
فۆرمى راپۆرتى راھىنەر			
فۆرمى ھەئسەنگاندنى كۆرس	۱ بۇ ھەر بەشداربوويەك		
تەختەى سېي يان فليپ چارت	۱		
تەختەى سېي يان پىئووسى ماجىك	۱۲-۸	سور، شىن، رەش، سەوز	
شريت و/يان بلوتاك			
شتومەكى نووسىنى بەشداربوو (بە ئارەزووى خۆت)			
پىئووس	۱ بۇ ھەر بەشداربوويەك		
پىئووسى رەساس	۱ بۇ ھەر بەشداربوويەك		
رەشكەرەوۋە	۱۰-۵		
پىئووس تراش	۴-۲		
پەراۋى تېيىنى	۱ بۇ ھەر بەشداربوويەك		
سەرچاۋەكانى تر			
نمۇنەكانى نەخشەى گەشتىارى و نەخشەى گەشتى زنجىرەيى			
نمۇنەى ھەر زانىارىيەك لەسەر بەرھەمە گەشتىارىيە دلفىنەكان			

سەرچاۋەكان بۇ مۇدىۋلى ۳

يەكە	#چالاکى	سەرچاۋەكان
۱	چالاکى ۱: شوئى مانەوۋە	
۲	چالاکى ۲: خواردن و خواردنەوۋە (بازارى كراۋە)	
	چالاکى ۳: بۆنەكان	
۳	چالاکى ۴: چۆنايەتى خزمەتگوزارى	لاپەرەى كار ۱: چۆنايەتى خزمەتگوزارى
	چالاکى ۵: فېدباكى (تېيىنى) سەردانكەر: مېشك راتەكاندن و گەنگەشە	
۴	چالاکى ۶: پلاندانانى سەلامەتى و بەريۋەبردن: كىلگە باخدارەكان	
	چالاکى ۷: پلاندانانى سەلامەتى و بەريۋەبردن: مارەكان	

بەرنامەى راھىنان

كات	ناوەرۆك
08.45 – 08.30	پېشەكى مۆديول تېروانينىكى گشتى بۆ مۆديولەكە سلايدەكانى 1 – 3
10.10 – 08.45	يەكەى ۱: شوپنى مانەو سلايدەكانى 4 – 31 چالاكى ۱: شوپنى مانەو
12.30 – 10.30	يەكەى ۲: خواردن و خواردنەو (بازارى كراو) سلايدەكانى 32 – 58 چالاكى ۲: خواردن و خواردنەو (بازارى كراو) چالاكى ۳: بۆنەكان
12.30 – 10.30	پشوو
12.30 – 10.30	يەكەى ۳: پەيوەندى و خزمەتگوزارى سلايدەكانى 59 – 83 چالاكى ۴: چۆنەتى خزمەتگوزارى چالاكى ۵: فېدباكى (تېببىنى) سەردانكەر: مېشك راتەكاندن و گەنگەشە
14.00 – 13.00	نانى نيوەرۆ
16.00 – 14.00	يەكەى ۴: نەزمونەكانى سەلامەتى سلايدەكانى 84 – 110 چالاكى ۶: پلاندانانى سەلامەتى و بەرپوۋەبردن: كىلگە باخدارەكان چالاكى ۷: پلاندانانى سەلامەتى و بەرپوۋەبردن: مارەكان
16.00	كۆتايى مۆديول سلايدەكانى 111 – 113

مۆدیولی ۳: خزمەتگوزارییە کانی گەشتیاری کشتوکالی

بێشە کی مۆدیول

ناوەڕۆک	سلاید	کات	رێنماییە کانی راھێنان	سەرچاوە کان
تێروانینیکی گشتی بۆ مۆدیولە کان	۲-۱	۲ خولەک	سلایدە کە لە سەر ناوەڕۆکی ئەم یە کە یە بێشکەش بکە. بە کورتی بابەتە کان روون بکەرەو بە ئێ ئەوێ زۆر ورد بچیتە ناوەو	
ناساندن	۳	۲ خولەک	سلایدە کە بێشکەش بکە و مۆدیولە کە بناسێنە لە رێگی روونکردنەوێ جۆرە کانی ئەو خزمەتگوزارییانە کە جووتیاران دەتوانن بێشکەشی سەردانکەرەکان بکەن وەک بەشیک لە ئەزموونی گەشتوگوزاری کشتوکالی.	

یە کە ی ۱: شوینی مانەو

ناوەڕۆک	سلاید	کات	رێنماییە کانی راھێنان	سەرچاوە کان
مانەو لە کێلگە	۵	۵ خولەک	سلایدە کان پیشان بدە و روونی بکەرەو کە مانەو لە کێلگە مانای چییە و توخمە کانی مانەو لە کێلگە وەسف بکە.	
بۆچی مانەو لە کێلگە باوە؟	۷-۶	۵ خولەک	سلایدە کان پیشان بدە و روونی بکەرەو کە بۆچی سەردانکەرەکان چێژ لە مانەو لە کێلگە کان وەرە گرن، چیان لە ئەزموونە کە دەست دەکەوێ و کاریگەرییە کانی کۆفید لە سەر بازار روون بکەرەو. داتا کانی لە ئەیربەو روون بکەرەو کە دەسەلمینیت (لە ئەمریکاو) یە.	
نرخە کان: چی ئی وەر بگرین	۸	۵ خولەک	سلایدە کە پیشان بدە و روونی بکەرەو کە نرخە کان هاوشتیوێ کرێ نوستن و نانی بەیانی و کرێ پشوو. بۆ بەشداریوون روون بکەرەو کە نرخە کە بەندە بە چۆنیتی شوینی مانەو و سەردانکەرەکان دەتوانن لە بەرامبەر شوینی مانەو لە کێلگە کە دا کار بکەن.	
ستانداردە کانی مانەو	۹-۱۰	۵ خولەک	سلایدە کان پیشان بدە و روونی بکەرەو کە ستانداردی سەرەکی و گرنگ هەیه کە هەموو شوینە کانی نیشته جیپوون دەبێت هەیانیت. گرنگیدان بە ستانداردە کانی پاکوخواپی و تایبەتمەندی و ئاسوودەیی.	
جۆرە کانی شوینی نیشته جیپوون لە کێلگە	۱۱-۱۶	۱۰ خولەک	سلایدە کان پیشان بدە و روونی بکەرەو کە چەندان جۆری جیاوازی مانەو لە کێلگە هەیه.	

ناوهرۆک	سلايد	کات	رێنماييه کانی راهینان	سه‌رچاوه‌کان
			<p>سلایدی ۱۳ بژارده جیاوازه‌کانی شوێنی نیشته‌جێبوونی کێلگه ده‌خاته روو؛ ئەمه سلایدیکی تێروانینیکی گشتییه. کاتیکی زۆری له‌گه‌ڵ به‌سه‌ر مه‌به‌، چونکه له‌م سلایدانه‌ی خواره‌وه، ناچینه ناو ورده‌کارییه‌کانی هه‌ر یه‌ کێک له‌مانه، له‌گه‌ڵ نمونه‌ی وێنه‌کان. له‌م سلایدانه‌ی خواره‌وه. زنجیره سلایده‌کانی (14 – 19) پیشان بده که هه‌موو جوهره‌کان ده‌گرته‌وه و هه‌موویان به‌ وردی روون بکه‌ره‌وه. کێلگه‌یه‌ک ده‌توانیت کۆمه‌لیک له‌مانه پێشکه‌ش بکات – نه‌ک ته‌نها یه‌ک جوهر ته‌گه‌ر بیانه‌وێت.</p>	
خۆ خزمه‌تکردن و خواردن دروستکردن	۲۱-۱۷	۲ خوله‌ک	<p>سلایده‌که پیشان بده و روونی بکه‌ره‌وه که چێشت بو‌ خۆ ئاماده‌کردن واتای چیه‌ و چ ئاسانکارییه‌ک پێویسته بو‌ شوێنی مانه‌وه و خۆخزمه‌تکردن. لیستی‌ک بنوسه و ئاسانکارییه سه‌ره‌تاییه‌کان روونبکه‌ره‌وه که شوێنی مانه‌وه و چێشت بو‌ خۆ ئاماده‌کردن پێویسته فه‌راهم بکړیت.</p> <p>به‌ بیر به‌شداریبووان بینه‌وه که هه‌ر شوێنیکی مانه‌وه داواکراوه له‌ میوانه‌کان به‌ خۆیان چێشت لێبنێن هه‌روه‌ها پێویستیان به‌ ئامێر و که‌لوپه‌لی گونجاو ده‌بێت. سلایده‌کان پیشان بده و روونی بکه‌ره‌وه که چێشتخانه له‌ شوێنی مانه‌وه چی پێویسته تیايدا خۆیان چێشت بو‌ خۆیان ئاماده بکه‌ن.</p>	
رێنماييه‌کان بو‌ نیشته‌جێبوون له‌ شوێنی مانه‌وه	۲۴-۲۲	۵ خوله‌ک	<p>روونی بکه‌ره‌وه، هه‌ندیک ستاندارد و رێنمای دیاریکراو هه‌ن که ناتوانرێت پشتگۆی بخرێن، ده‌بێت له‌ شوێنی خۆیان بن و په‌یره‌وییان لی بکړیت بو‌ ئەوه‌ی د‌ل‌ن‌یا‌بن میوانه‌کان رازی ده‌بن. هه‌ر خاڵیک شرو‌فه بکه‌.</p>	
رێنماييه‌کان بو‌ شوێنه‌کانی کار	۳۱-۲۵	۳۰ خوله‌ک	<p>سلایده‌کان پیشان بده و به‌ وردی رێنماييه‌کان بو‌:</p> <ul style="list-style-type: none"> • پاک‌کردنه‌وه • شال‌تیکان/به‌شه ناو‌خۆییه‌کان/کابینه‌کان/ده‌ورو به‌ر • شوێنی ژیان • شوێنی خه‌وتن • گه‌رماو و ته‌والیت <p>جالاکی یه‌که‌م: شوێنی نیشته‌جێبوون</p> <p>۱- به‌شداریبووان دا به‌ش بکه به‌سه‌ر گروپی 3 یان 4 که‌س</p> <p>۲- پێویسته گه‌توگۆ له‌سه‌ر ئەو پرسیارانه بکه‌ن که له‌سه‌ر سلایده‌که پیشان دراو.</p>	

ناوهرۆك	سلايد	كات	رېنمايه كاني راهينان	سهرچاوه كان
			<p>۳- بۆ ئه مه ته نها 10 – 12 خوله كيان پې بده.</p> <p>۴- ئاسانكارى بۆ دانىشتنى فېدباك (تېيىنى) بكه – داوا له ههر گروپىك بكه به نۆره وه لامي يه كيك له پرسپاره كان بده نه وه. رهنكه گروپه كاني تر بيرۆكه يان كو مېنت زياد بكه ن.</p> <p>۵- به كورتى به يله ره وه</p>	

يه كه ي دووه م: خواردن و خواردنه وه پيشكه شكردن

ناوهرۆك	سلايد	كات	رېنمايه كاني راهينان	سهرچاوه كان
خواردن بۆ گه شته كاني كېلگه كان	۳۲-۳۳	۳ خوله ك	سلايدكه پيشان بده و روونى بكه ره وه كه رهنكه هه ندېك له كېلگه كان خواردن پيشكه ش بكه ن له بۆنه جياوازه كان يان به شيوازى جياواز؛ بۆ نموونه، فروشگاكاني كېلگه.	
جۆره كاني خواردن و خواردنه وه	۳۴-۳۶	۵ خوله ك	<p>روونى بكه ره وه كه جۆرى جياوازي سهردانكه ران/چالاكيه كان پيويسى به جۆرى جياوازي پيشكه شكردى خواردنه، بۆ نموونه. رهنكه گه شتياريك پيويسى به نانخوردى نيوه رۆي پېچراو هه بېت به لام ئاهه نكي هاوسه رگيرى پيويسى به ژه مى ئيواره بېت.</p> <p>سلايدكه كان پيشان بده و ئه و خوراكه /ژه مه جياوازانه روون بكه ره وه كه كېلگه كان ده توانن دابىنى بكه ن و ده توانن پيشكه ش به چ جۆره كه سېك بكه ن.</p>	
بېداويستيه كاني پيشكه شكردى خواردن	۳۷-۳۸	۸ خوله ك	سلايدكه كان پيشان بده و روونى بكه ره وه كه خزمه تگوزارى خواردن پيويسى به چه ند شتيكى جياواز هه يه. هه ريه كه يان به كورتى روون بكه ره وه.	
ژه مه كاني رۆزانه	۳۹-۴۱	۸ خوله ك	سلايدكه كان پيشان بده و روونى بكه ره وه كه ميواني شه وانه پيويسىيان به دوو ژه م ده بېت؛ ناني به ياني و ئيواره. روونى بكه ره وه كه ههر ژه مييك ده بېت چي له خوېگرېت و چۆن ده بېت پيشكه ش بكرېت.	
رېنمايى بۆ چيشته خانه و ئاماده كردنى ژه مه كان	۴۲-۴۴	۲۰ خوله ك	<p>سلايدكه كان پيشان بده و رېنمايه سه ره تاييه كاني چيشته خانه و ئاماده كردنى ژه مه كان روون بكه ره وه.</p> <p>چالاكې دووه م: پيشكه شكردى خواردن و خواردنه وه</p> <p>۱- به شداربووان دابه ش بكه به سه ر گروپى 3 يان 4 كه س</p> <p>۲- پيويسىته گفوتگو له سه ر ئه و پرسپارانه بكه ن كه له سه ر سلايدكه پيشان دراون.</p>	

ناوهرۆك	سلايد	كات	رېنمايه كاني راهينان	سهرچاوه كان
			۳- بۆ ئىممه تهنه 10 - 12 خوله كيان پې بده. ۴- ئاسانكارى بۆ دانىشتنى فېدباك (تېبىنى) بكه - داوا له ههر گروپىك بكه به نۆره وه لامي به كيك له پرسپاره كان بده نه وه. رهنكه گروپه كاني تر بيرۆكه يان كۆمىنت زياد بكه ن. ۵- به كورتى به پېله ره وه	
كىلگه كان ده توانن چ بۆنه يه ك پيشكه ش بكه ن؟	۵۱-۴۶	۱۰ خوله ك	سلايد ده كان پيشان بده و روونى بكه ره وه كه كىلگه كان ده توانن چه ندين بۆنه ي جوړاو جوړ پيشكه ش بكه ن. چهن د نمونه يه ك به پېنه . نمونه ي ئه و بۆنانه به پېنه ره وه كه مو لكه بچووك و گهره كان ده توانن پيشكه شى بكه ن	
ره چاو كردنى بۆنه كان	۵۲	۵ خوله ك	سلايد ده كان پيشان بده و روونى بكه ره وه چه ن د شتىك هه يه پيوسته جووتياران ييرى لېيكه نه وه پيش ئه وه ي ميواندارى بۆنه و ئاهه نكه كان بكه ن. هه ريه كه يان به كورتى به وردى روون بكه ره وه. بيريان بخره وه كه هه موو شتىك سوود و ده رنه نجامى هه يه و چه ن د دانه يه ك له هه ريه كه يان له بازرگاني گه شتوگوزارى كشتوكا ليدا بنووسه .	
سوود و نيگه رانييه كان	۵۳	۵ خوله ك	سلايد ده كان پيشان بده و لايه نه باش و خراپه كاني بۆنه كان روونى بكه ره وه.	
ماوه ي بۆنه كان	۵۴	۲ خوله ك	روونى بكه ره وه كه هه موو رووداوه كان له يه ك رۆژدا ئه نجام نادرين. هه نديك له بۆنه و ئاهه نكه كان ده بېت له ماوه ي چه ن د رۆژيكا ئه نجام بدرين بۆ ئه وه ي زۆر ترين ژماره ي سهردانكه ران بتوانن به شدارى بكه ن. چه ن د هۆكارىك روون بكه ره وه كه بۆچى رووداويكى بلاو بووه وه سوودى هه يه .	
به شدارى كردنى كۆمپانيا كاني تر له بۆنه يه كدا	۵۵	۲ خوله ك	به بير به شدارى بووان بخره نه وه كه رهنكه بزنسى گه شتبارى يان ميواندارى ديكه له ده وروبهر يان هه پې، ته نانته ره نكه ته نها كارىكى بازرگاني بتوانى به ها بۆ به ره هم يان خزمه تگوزارى جووتياران زياد بكات. چه ن د نمونه يه ك به پېنه ره وه .	
تيچوون و نرخی بۆنه كان	۵۶	۳ خوله ك	به كورتى چه ن د تيچوونىك روون بكه ره وه كه رهنكه كۆمپانيا له ئه ستۆ بگرى و به به شدارى بووان بلى كه تيچوون و نرخدانان له مۆديۆلى ۵۵ مامه لى له گه ل ده كرىت.	
پيوانه كردنى سهركه وتن و بۆنه كان	۵۷-۵۸	۲۰ خوله ك	به بير به شدارى بووان به پېنه وه، كه گرنگه بزانن بۆنه كه چه ن ده سهركه وتنو بووه. پيشنبارى ريگكان بكه ن كه بتوانن سهركه وتنى چالاكويه كه بپيون و چ هۆكارىك پيوسته له به رچاو بگرن له كاتى ميواندارى كردنى بۆنه كاني داها تنو.	

ناوهرۆک	سلايد	کات	رێنمايه کانی راهینان	سەرچاوه کان
			<p>چالاکي سێیهه: بۆنه کان</p> <p>۱- به شداربووان دابهش بکه به سهر گروپی 3 یان 4 کهس</p> <p>۲- پێویسته گفتوگۆ له سهر ئهو پرسیارانه بکهن که له سهر سلايده که پيشان دراون.</p> <p>۳- بۆ ئهمه تهنها 10 – 12 خوله کيان پێ ده.</p> <p>۴- ئاسانکاری بۆ دانیشتی فیدباک (تییینی) بکه – داوا له ههر گروپیک بکه به نۆره وه لای یه کیک له پرسیاره کان بدهنه وه. رهنکه گروپه کانی تر بیرۆکه یان کۆمیتت زیاد بکهن.</p> <p>۵- به کورتی باسی بکه</p>	

یه که ی سێیهه: په یوهندی و خزمه تگوزاری

ناوهرۆک	سلايد	کات	رێنمايه کانی راهینان	سەرچاوه کان
پیشه کی	۶۰	۵ خوله ک	سلايده که پيشان بده و پروونی بکه ره وه که خالی په یوهنديکردنی جياواز له خولی خزمه تگوزاری میوانه کاند هه یه. جه ختکردنه وه له سهر گرنگی په یوهنديکردن له بوازی میوانداری و گه شتوگوزاریدا.	
خالی پیشکه شکردنی خزمه تگوزارییه کی نایاب: پیش گه یشتن	۶۱-۶۴	۱۰ خوله ک	سلايده کان پيشان بده و خاله په یوهنديیه کانی پیش گه یشتن پروون بکه ره وه: سۆشیال میدیا، مانیپه رکان، جیگرتن، په یوهندی ته له فۆنی، ئیمه یل. ئهو سلايدانه پيشان بده که نمونه ی ئهو زانیارییه سه ره تایيانه ده خه نه روو که پێویسته له ئه کاونتی سۆشیال میدیادا بن. تییینی: ئیمه له یه که ی بازارکردن له مۆدیولی ۵۵ به وردی سه یری ئه مانه ده که ی، بۆیه کاتیکی زۆر بۆ ئهمه به فیرۆ مه ده.	
گه یشتن	۶۵-۶۷	۸ خوله ک	سلايده کان پيشان بده و توخمه کانی هاتی گه شتگه ر پروون بکه ره وه.	
به کاره یینانی خزمه تگوزارییه کان	۶۸	۸ خوله ک	سلايده که پيشان بده و پروونی بکه ره وه که خزمه تگوزاری و به ره مه که خالی سه ره کی بزنسه که ن کاتیک سه ردانکه ران له سهر مۆلکه که ن. له ژیر هه ریه کیک له م خالانه خالی تایبه ت هه ن که پێویسته وه ک رێنمایي بۆ ئهم هه نگوه ی خولی میوانه کان به کاربه یێنرین.	
جیه یشتن	۶۹-۷۰	۱۵ خوله ک	سلايده که پيشان بده و پروونی بکه ره وه که رۆشتن دوو خالی هه یه هه ر وه ک هه نگو ی پێشوو. هه ریه که یان پروون بکه ره وه.	

سەرچاوه كان	رێنماییه كانی راهێنان	كات	سلايد	ناوهڕۆك
لاپه‌ری کار ۱: چۆنایه‌تی خزمه‌تگوزاری	<p>جالاکی چواره‌م: کوالیتی خزمه‌تگوزاری</p> <p>۱- به‌شداریووان ره‌وانه‌ی لاپه‌ری کار ۱ بکه: کوالیتی خزمه‌تگوزاری.</p> <p>۲- پێویسته به‌شداریووان بیر له هه‌موو لایه‌نه‌کانی کوالیتی خزمه‌تگوزاری بکه‌نه‌وه له هه‌ر هه‌نگاوێکی خولی میوان.</p> <p>۳- ده‌بێت هه‌وڵ بدهن و له روانگه‌ی سهردانکه‌رانه‌وه سه‌یری ئهم هه‌نگاوه‌ بکه‌ن و ده‌ستنیشان بکه‌ن که ده‌توانن له کاروباری گه‌شتوگوزاری کشتوکالی چی بکه‌ن بۆ پێشکه‌شکردنی باشت‌ترین خزمه‌تگوزاری له‌ رووی کوالیتیه‌وه به‌ سهردانکه‌ره‌کانیان له هه‌موو هه‌نگاوێکی خولی میوانه‌کاندا.</p> <p>۴- ۱۰ خوله‌کیان پێ بده تا بیر له‌م بابته‌ بکه‌نه‌وه، پاشان به‌ هه‌رپه‌مه‌کی داوا له‌ چهند به‌شداریبوویه‌ک بکه‌ تا هه‌ریه‌که‌یان وه‌لامی یه‌کێک له‌ بابته‌کان بده‌نه‌وه.</p>			
	<p>روونی بکه‌ره‌وه که فیدباکه‌کانی سهردانکه‌ران چییه و بۆ چی به‌کاردیت و بۆچی جووتیاران ده‌بێت هه‌وڵبده‌ن کاردانه‌وه‌ی ئه‌رێنی به‌ده‌ست بێن.</p> <p>جالاکی پێنجه‌م: فیدباکه‌کانی سهردانیکه‌ر: راته‌کاندنی مێشک و گه‌نگه‌شه</p> <p>۱- روونی بکه‌ره‌وه که بۆچی فیدباک زۆر گرنگه</p> <p>۲- روونی بکه‌ره‌وه که فیدباک ده‌توانیت چ زانیارییه‌ک بدات</p> <p>۳- داوا له‌ به‌شداریووان بکه‌ بیر له‌وه بکه‌نه‌وه که چۆن ده‌توانن گه‌شتکه‌ران هان بده‌ن بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌زمونه‌کانیان به‌یه‌که‌وه‌ باس بکه‌ن</p> <p>4- وه‌لامه‌کان ده‌توانن بریتی بن له:</p> <ul style="list-style-type: none"> • قسه‌کردن له‌گه‌ڵ خه‌لک • پێداچوونه‌وه‌کان • کتیی سهردانکه‌ران • راپرسی/پرسیارنامه‌ی خزمه‌تگوزاری 	۱۰ خوله‌ک	۷۲	فیدباکی سهردانیکه‌ران (رازیبوونی میوان)
نموونه‌ی کتیی گه‌شتکه‌ران بلاوکراوه‌ی یه‌که‌م:	<p>سلایده‌کان پێشان بده و هه‌ریه‌ک له‌ چوار سیسته‌می فیدباک به‌ وردی روونی بکه‌ره‌وه.</p> <p>به‌ به‌کارهێنانی نموونه‌کانی فۆرمی فیدباک و تۆماری میوانه‌کان و هتد که له‌ سلایده‌کاندا دا‌بینکراون نیشان بده:</p> <p>تۆماری میوانه‌کان، پێداچوونه‌وه‌ی ئۆنلاین، فیدباکی راسته‌وخۆ.</p>	۲۰ خوله‌ک	۷۸-۷۳	سیسته‌می فیدباکی سهردانیکه‌ران

ناوەرۆك	سلايد	كات	رېنمايه كاني راهينان	سەرچاوه كان
			سلايدكه پيشان بده و رووني بكهروهه كه جووتياران دهبيت چي بكن كاتيك فيدباكه كانيان كوكردوهه.	فوري ساده فيدباكه كاني سهردانكه ران
زانباري سهردانكه ران	۸۰-۸۳	۱۵ خولهك	بو به شداربووان رووني بكهروهه كه پيوستيان به گهياندي زانباري پيوست دهبيت به گه شتگه ره كانيان. ئەم زانباريانه دهتوانرېت به شيوهي زاره كي يان به نووسراو بگه يه نرېت. سلايدكه كان پيشان بده و ئاموزگارپيه كان بده بو ههر دوو پيه وندي زاره كي و نووسراو.	
پيشه كي	۸۵	۳ خولهك	رووني بكهروهه كه دهستنيشانكردني مه ترسييه كاني سهلامه تي و به ريوه برديان پيش ميوانداريكردي سهردانكه ران زور گرنگه. ههروهه وه لامدانه وهي رووداوه كان كاتيك رووده ده زور گرنگه.	
تيروانينيكي گشتي	۸۷	۴ خولهك	سلايدكه پيشان بده و ههر ههنگويكي پلاني سهلامه تي به وردى به كورتي روون بكهروهه.	
هه لسه نگاندي مه ترسييه كان	۸۸-۹۰	۲۰ خولهك	سلايدكه كان پيشان بده و رووني بكهروهه كه مه ترسي سهلامه تي له سهر هه موو مولكه كان هه يه، به لام مولكه جياوازه كان مه ترسي جياوازيان دهبيت و ئەم مه ترسيانه پيوستيان به هه لسه نگاندي و به ريوه برديان هه يه ته ناهه ت هه گه نه توانرېت به ته واوي بنبري بكرين. هه نديك بووار و چالاكي بده كه پيوسته جووتياران ييري لييكه نه وه له كاتي ئەنجامداني هه لسه نگاندي مه ترسي. رووني بكهروهه كه جووتياران له ههر ناوچه يه كدا پيوسته به دواي چيدا بگه رين و چ ستاندارديك دهبيت دابندرېت بو ريگريكردي له برينداربوون. ئهو ريوه شونيه سهره تاييانه ي سهلامه تي و خو پاراستن له ئاگر و ئاو روون بكه نه وه و كه پيوسته له شوني خويان بن. باس له به كارهيناني هيماي گونجاو بكه بو ئاگداركردنه وهي سهردانكه ران له مه ترسييه كان و بيرخستنه وهي جووتياران تا پلانيكيان هه بيت بو حاله ته فرياووزاريه كانيان و هه موو ئهو سهرچاوانه ي كه پلانه كه پيوستى پييه تي.	
پلاني سهلامه تي	۱۰۰-۱۰۱	۱۰ خولهك	سلايدكه كان پيشان بده و رووني بكهروهه كه پلاني سهلامه تي ده شيت به كاريه تي ريت بو سه لماندي ئه وه ي كه كيلگه يه ك ته رخان بكرى به سهلامه تي سهردانكه ران به يتي پيوست. ئەم پلانه پيوسته بو ههر چالاكيه ك يان ناوچه يه ك له سهر مولكه كه دابندرېت كه سهردانكه ران ده توان بچنه ئه وي، بو نمونه. ريوه ويكي شاخه واني.	
دهسته ي راهينان	۱۰۲	۵ خولهك	ليست بكه و به كورتي رووني بكهروهه كه چ راهينانيكي ستاف ده ي پيشكه ش بكرت .	

ناوه‌ڕۆک	سلایید	کات	رێنماییه‌ کانی ڕاهێنان	سه‌رچاوه‌ کان				
وه‌لامدان‌ه‌وه‌ی فریاگوزاری	۱۰۳	۵ خوله‌ک	پوونی بکه‌ره‌وه‌ که وه‌لامدان‌ه‌وه‌ی فریاگوزاری چیه‌ و لیستی ژماره فریاگوزاریه‌ کان بده که به‌شداربووان پتویسته له شوێنی دیاریکراو له ده‌ورووبه‌ری مو‌لکه‌کانیان کۆیان بکه‌نه‌وه و تۆماریان بکه‌ن.					
راپۆرتی پرووداو‌ه‌کان	۱۰۴- ۱۰۵	۳۰ خوله‌ک	پوونکردنه‌وه‌یه‌کی کورت بده که راپۆرتی پرووداو چیه‌ و بۆچی پتویسته و چ زانیارییه‌ک ده‌بێت له‌سه‌ری بێت. نموونه که پیشان بده.					
			<p>چالاکی شه‌شه‌م: پلاندانانی سه‌لامه‌ت و به‌رپوه‌بردن: کێلگه باخداره‌کان</p> <p>۱- سلایده‌که پیشان بده و داوا له به‌شداربووان بکه مه‌ترسییه‌کانی په‌یوه‌ست به چالاکییه‌کانی کێلگه‌ی باخدار ده‌ست‌نیشان بکه‌ن.</p> <p>۲- پاشان لێیان بپرسه چۆن ئەم مه‌ترسیانه که‌م ده‌که‌نه‌وه یان له‌ناو ده‌به‌ن</p> <p>چالاکی حه‌وته‌م: پلاندانان سه‌لامه‌تی و به‌رپوه‌بردن: مار</p> <p>۱- سلایده‌که پیشان بده و مه‌ترسی مار له‌سه‌ر مو‌لکه‌کان پوون بکه‌ره‌وه</p> <p>۲- پوونی بکه‌ره‌وه که جووتیاران پتویسته هه‌نگاو بنین بۆ پاراستنی سه‌ردانکه‌ران له‌م مه‌ترسییه</p> <p>۳- بپرسه جووتیاران ده‌توانن چی بکه‌ن بۆ پاراستنی سه‌ردانکه‌ره‌کانیان</p> <p>۴- به‌شداربووان له گروپه‌کانیاندا گه‌نگه‌شه بکه‌ن و بیروکه‌یان بۆ دابنن</p> <p>۵- ئاسانکاری بۆ هه‌ندیک فیدباک. ره‌نگه هه‌ندیک له وه‌لامه‌کان بریتی بن له:</p>					
			<table><tr><th>ئه‌و شتانه‌ی جووتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن</th><th>ئه‌و شتانه‌ی که گه‌شتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن</th></tr><tr><td><ul style="list-style-type: none">• دانانی تابلۆی زانیاری• زانیاری به میوانه‌کان بده – ئه‌وه‌ی بکه‌یت و نایکه‌یت• زانیاری بده له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که چی بکرت له ئه‌گه‌ری پتوهدانی مار• دژه فینین له نه‌خۆشخانه‌ی ناو‌خۆی به‌رده‌سته - ئیمه یارمه‌تیدر ده‌بین بۆ ئه‌وه‌ی ده‌سته‌جی هه‌ر قوربانییه‌کی مار پتوهدراو بێنینه ئه‌وی• چاککردنه‌وه‌ی درزی خانووه‌کان، تا ده‌توانرێت چوونه</td><td><ul style="list-style-type: none">• دوور بکه‌وه‌ره‌وه له داره که‌وتووه‌کان و ئه‌و شوێنانه‌ی که چیمه‌نی به‌رزیان تیدا‌یه.• به وریاییه‌وه پشکنینی به‌رده‌کان بکه پیش ئه‌وه‌ی له‌سه‌ریان دابنیشیت• ئه‌گه‌ر رووبه‌رووی مار بوویه‌وه، هیمن به و مه‌جوو‌ی؛ به خێرا‌ی ناوچه‌که به‌جێبه‌یله.• هه‌ول مه‌ده خۆت مامه‌له له‌گه‌ل ماره‌که‌دا بکه‌یت – په‌یوه‌ندی به جووتیاره‌که‌وه بکه بۆ ئه‌وه‌ی مامه‌له‌ی</td></tr></table>	ئه‌و شتانه‌ی جووتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن	ئه‌و شتانه‌ی که گه‌شتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن	<ul style="list-style-type: none">• دانانی تابلۆی زانیاری• زانیاری به میوانه‌کان بده – ئه‌وه‌ی بکه‌یت و نایکه‌یت• زانیاری بده له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که چی بکرت له ئه‌گه‌ری پتوهدانی مار• دژه فینین له نه‌خۆشخانه‌ی ناو‌خۆی به‌رده‌سته - ئیمه یارمه‌تیدر ده‌بین بۆ ئه‌وه‌ی ده‌سته‌جی هه‌ر قوربانییه‌کی مار پتوهدراو بێنینه ئه‌وی• چاککردنه‌وه‌ی درزی خانووه‌کان، تا ده‌توانرێت چوونه	<ul style="list-style-type: none">• دوور بکه‌وه‌ره‌وه له داره که‌وتووه‌کان و ئه‌و شوێنانه‌ی که چیمه‌نی به‌رزیان تیدا‌یه.• به وریاییه‌وه پشکنینی به‌رده‌کان بکه پیش ئه‌وه‌ی له‌سه‌ریان دابنیشیت• ئه‌گه‌ر رووبه‌رووی مار بوویه‌وه، هیمن به و مه‌جوو‌ی؛ به خێرا‌ی ناوچه‌که به‌جێبه‌یله.• هه‌ول مه‌ده خۆت مامه‌له له‌گه‌ل ماره‌که‌دا بکه‌یت – په‌یوه‌ندی به جووتیاره‌که‌وه بکه بۆ ئه‌وه‌ی مامه‌له‌ی	
ئه‌و شتانه‌ی جووتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن	ئه‌و شتانه‌ی که گه‌شتیاران ده‌توانن/ده‌بێت بیکه‌ن							
<ul style="list-style-type: none">• دانانی تابلۆی زانیاری• زانیاری به میوانه‌کان بده – ئه‌وه‌ی بکه‌یت و نایکه‌یت• زانیاری بده له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که چی بکرت له ئه‌گه‌ری پتوهدانی مار• دژه فینین له نه‌خۆشخانه‌ی ناو‌خۆی به‌رده‌سته - ئیمه یارمه‌تیدر ده‌بین بۆ ئه‌وه‌ی ده‌سته‌جی هه‌ر قوربانییه‌کی مار پتوهدراو بێنینه ئه‌وی• چاککردنه‌وه‌ی درزی خانووه‌کان، تا ده‌توانرێت چوونه	<ul style="list-style-type: none">• دوور بکه‌وه‌ره‌وه له داره که‌وتووه‌کان و ئه‌و شوێنانه‌ی که چیمه‌نی به‌رزیان تیدا‌یه.• به وریاییه‌وه پشکنینی به‌رده‌کان بکه پیش ئه‌وه‌ی له‌سه‌ریان دابنیشیت• ئه‌گه‌ر رووبه‌رووی مار بوویه‌وه، هیمن به و مه‌جوو‌ی؛ به خێرا‌ی ناوچه‌که به‌جێبه‌یله.• هه‌ول مه‌ده خۆت مامه‌له له‌گه‌ل ماره‌که‌دا بکه‌یت – په‌یوه‌ندی به جووتیاره‌که‌وه بکه بۆ ئه‌وه‌ی مامه‌له‌ی							

Co-funded by the European Union

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ZOAC
from relief to recovery

ناوەرۆك	سلايد	كات	رېنماييه كانى راهېنان	سەرچاوه كان
			زوررهوه بۇ ئۆزەمىنە كان سنووردار بىكەن، كە شونى نىشتە جىبوونى دىخوازى ئەوانە.	لەگە ئىدا بىكات.
لنېرسراو پىلەتى	۱۰۷	۳ خولەك	سلايدە كە پىشان بىدە و روونى بىكەرەوه كە بەرپىسارىتى ماناى چىيە و چەند نمونە يەك بنووسە كە كەى بەرپىسارىتى لە كىنگەدا روودەدات.	
پاراستن لە بەرپىسارىتى	-۱۰۸ ۱۱۰	۱۰ خولەك	سلايدە كان پىشان بىدە و روونى بىكەرەوه كە سى رېگە ھەيە بۇ پاراستى بىزىستىك يان خاوەنە كەى لە بەرپىسارىتى. ھەريە كە يان بە كورتى روون بىكەرەوه و پاشان بە وردى باسى قەرەبوو كىرەنەوه بىكە لەگەل نمونەى بەلگە نامەى بىلاو كىراو كەن.	بىلاو كىراو ەى دوو ەم: نمونە بۇ فۇرەى قەرەبوو كىرەنەوه

كۆتايى مۆدىول

ناوەرۆك	سلايد	كات	رېنماييه كانى راهېنان	سەرچاوه كان
پوختە	۱۰۲	۳ خولەك	بە كورتى پوختە يەك بە بە كارھىنانى سلايدى كۆتايى مۆدىولە كە بىخە روو.	
مۆدىولى داھاتوو	۱۰۳	۲ خولەك	بە شىداربووان ئاگادار بىكەرەوه كە مۆدىولى داھاتوو لەسەر ئەزمونە كانى گەشتىارى كىشتوكالى دەبىت كە تىپىدا زىاتىر دەربارەى جۆرە جىاوازە كانى ئەزمونى گەشتىارى كىشتوكالى فېر دەبن كە دەتوانن پىشكەشى سەردانكەران بىكەن.	